Men kan ook door zelfsuggestie komen tot de levensleugen. Van Simon de toovenaar verhaalt de Evangelist Lucas, dat hij zeide iets groots te zijn. Volgens sommigen is de lezing zonder „megan" beter, zoodat hij beweerde die te zijn, n.l. de messias. Maar ook dan nog was daar autosuggestie aanwezig, die leidde tot een levensleugen. In zijn apocalyptische rede, Marcus 13, heeft de Heere Jezus de zijnen ook gewaarschuwd tegen dergelijke leiders van menschen. Ook de apostel Paulus kende zulke leiders, blijkens Galaten 6:3. Volgens de paraphrase van Prof. Greijdanus schreef hij in dezen geest: „Indien iemand in zelfverblinding en hoogmoed uit gemis aan kennis van eigen verdorvenheid en zwakheid, en door bedriegelijken waan aangaande eigene sterkte, meent iets te zijn, en boven den ander uit te steken, en alzoo trotsch en koud zich tegen hem stelt, terwijl hij toch in der waarheid niets is en geen voortreffelijkheid van zichzelven, noch boven den ander heeft, maar alleen door Gods genade wezen mag, wat hij is, die misleidt zichzelven door zulk een verkeerden, ijdelen waan."

In den loop der historie zijn vaak zulke karakters naar voren gekomen. Men denke slechts aan de Fransche Revolutie en herinnere zich de namen van Marat en Robespierre. Zoodra men tegenover dezen de persoonlijkheid stelt van een man als Christiaan de Wet, ziet men het onderscheid. Deze toch ging als gewoon burger in den krijg om zijn land te verdedigen tegen den inval van Engeland, en eindigde als vice-president van Oranje-Vrijstaat en met een wereldberoemden naam.

Onze jonge menschen hebben daarom toe te zien, dat zij niet de dupe worden van kameraden, die met valsche idealen zich naar voren dringen. Hun beste leiders zijn dezulken, die met beide voeten staan op den bodem van de werkelijkheid.

De vraag is gedaan: wat zou de oorsprong zijn van het werkelijkheidsgevoel? Sommige psychologen denken aan een acte der intentie, waardoor wij van droomers worden tot bewust levende menschen, en opklimmen van het zielkundig doorleven tot de buiten-ziellijke werkelijkheid. Die intentie-acte wordt beschreven als een spontane, intuitieve daad, een sprong van ik tot niet-ik, van denken tot zijn, van bewustzijn tot werkelijkheid. (J. H. Bavinck: Inl. tot de Zielkunde[2] p. 103). Tegen deze opvatting zijn vele bezwaren. Onze belevingen zijn ontwijfelbaar werkelijk, doch aangaande de dingen erkent men slechts een besef van werkelijkheid. Dit komt doordat er tweeërlei werkelijkheid is, n.l. die welke staat tegenover mogelijk zijn en werken, de actualiteit, en die welke staat tegenover schijnbaar zijn en werken, de realiteit. Onze belevingen zijn wel actueel waar, doch over de vraag: schijn of werkelijkheid geven ze geen uitsluitsel, ook niet door een sprong.

God alleen bezit absolute werkelijkheid. Hij heeft ze ten deele ook aan den mensch geopenbaard, en toen ons verstand door de zonde was verduisterd is ze door algemeene en bijzondere openbaring ons teruggegeven. De zin van de werkelijkheid wordt echter niet door alle functies van ons ik op dezelfde wijze bevat. Hier is dus onderscheiding noodig.

Onze gevoelsfunctie is op dit punt zwak, hetgeen ten gevolge heeft, dat jonge menschen en gevoelstypen zich gemakkelijk laten inpalmen door iemand die hen met schijn bedriegt. Satan weet dit heel goed, en verandert zich daarom somtijds in een engel des lichts.

Onze logische functie gaat, als ze gehoorzaamt aan de wetten van het denken, gepaard met het gevoel van klaarblijkelijkheid (evidentie). Daarom is de verleiding sterk om de rede aan te nemen als de maatstaf van ons werkelijkheidsbesef. Daardoor wordt echter aan deze functie iets opgedragen, dat haar niet toekomt. De levensleugen kan logisch waar zijn en toch in werkelijkheid bedrog.

Het zaligmakend geloof heeft inzake het werkelijkheidsgevoel een sterk praerogatief. Gods Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn. In sommige dingen hebben wij andere personen tot getuigen, in enkele dingen hebben wij ons geweten tot mede-getuige, maar bij het ware geloof hebben wij den Heiligen Geest en Zijn werk, de gansche Heilige Schrift, tot mede-getuige. Het zwakke van den zwakgeloovige bestaat hierin, dat hij te weinig gebruik maakt van dezen mede-getuige, die bij Schriftonderzoek en gebedsleven zijn getuigenis doet hooren in ons hart.

Schijngeloovigen hebben geen behoefte aan dezen mede-getuige, omdat zij door oppervlakkigheid en zelfgevoel aan hun levensleugen genoeg hebben. Vreesachtigen zeggen vaak: ik ben bang, dat ik eenmaal bedrogen zal uitkomen, doch geven daardoor toe aan het ongeloof, volgens hetwelk ons geweten en het getuigenis van menschen hooger staat dan het getuigenis van den Heiligen Geest.

De verbeelding kan soms aanleiding zijn tot zware bestrijdingen van het ware geloof. Het is ons dan alsof wij handelen uit inbeelding, en alsof wij kunstig verdichte fabelen zijn nagevolgd. Men bedenke dus, dat het noodig is om de lijn scherp te trekken tusschen de valsche verbeelding en het echte gevoel van werkelijkheid. Deze eerste is uit den mensch en daardoor bedriegelijk, doch deze laatste uit God en daardoor betrouwbaar.

L.

UIT DE HISTORIE

Prof. Dr H. H. Kuyper over het karakter en de bevoegdheid der meerdere vergaderingen.

V.

Na die schoone jaren komt inzinking. Er zijn classen en synoden, die hun bevoegdheid te buiten gingen en zoo kwam er het gevaar van een

aantasten van de vrijheid der plaatselijke Kerk.

Men leest in No. 2352 aldus:

De groote en krachtige actie, die in 1886 en de volgende jaren gevoerd werd voor het recht en de zelfstandigheid der plaatselijke Kerk tegenover de hiërarchie der hoogere kerkbesturen, is allengs geluwd en zelfs bij een jonger opkomend geslacht min of meer in het vergeetboek geraakt. Het pleit scheen gewonnen. Men leefde nu in een nieuwe kerkorganisatie, waarvan het uitgangspunt lag niet in een algemeen kerkgenootschap met plaatselijke afdeelingen door lagere en hoogere bestuurscolleges geregeerd, maar in de plaatselijke Kerken, die zich vrijwillig tot een kerkenbond hadden aaneengesloten en waar in plaats van deze bestuurscolleges nu weer de meerdere vergaderingen der Kerken waren getreden, waarin de Kerken zelf vertegenwoordigd waren door deputaten. Zoolang de mannen, die den strijd van 1886 hadden meegemaakt, nog leefden, was er dan ook weinig gevaar, dat de oude hiërarchische zuurdeesem weer in onze Kerken zou binnendringen. Zij waren de trouwe wachters op Sions muren, die terstond bij het minste onraad het alarmsignaal gaven. Men behoeft de acta onzer Generale Synode(s) en vooral de kerkrechtelijke adviezen door Prof. Rutgers gegeven, er maar op na te lezen, om te zien, hoe zij het voor het recht en de vrijheid der plaatselijke Kerk hebben opgenomen. Die vrijheid was het heilig palladium, die ze ten koste van zoo bittere worsteling heroverd hadden en dat ze daarom ongedeerd en ongeschonden wilden bewaren. Indien er gevaar bestond, dan was het veeleer, dat men, om aan die vrijheid in niets te kort te doen, wel eens te weinig rekening hield met de eischen, die het saamleven in één kerkverband stelt. Het meermalen herhaalde verzoek om, waar noch onze Kerkenorde, noch onze liturgie de vragen formuleert, die bij de openbare belijdenis des geloofs gedaan moeten worden, een formuleering dezer vragen te geven, werd afgewezen op grond, dat dit aan de vrijheid der Kerken moest worden overgelaten. Alsof onze Kerken niet èn bij den doop èn bij de bevestiging der ambtsdragers èn bij het huwelijk de vragen geformuleerd hadden, die daarbij moesten gedaan worden, en er daarom ook maar eenig bezwaar kon bestaan om dit evenzeer te doen, bij een zoo belangrijke handeling als de openbare belijdenis des geloofs. In de practijk is dan ook wel gebleken, hoe het ontbreken van zulke geformuleerde vragen telkens tot moeilijkheid en willekeur aanleiding gaf. En onze jongste Synode te Leeuwarden heeft terecht, toen zij opdracht gaf om de liturgie te herzien, daarbij met name gewezen op het formuleeren der belijdenisvragen.

Bestond er dus aanvankelijk eer gevaar voor een ietwat eenzijdige op de voorgrondstelling van de vrijheid der plaatselijke Kerk, dan dat de macht der meerdere vergaderingen te veel zou uitgebreid zijn, het kon kwalijk ontkend worden, dat in de periode, die daarop gevolgd is; de evenaar min of meer naar den anderen kant dreigde door te slaan en enkele classen en synodes zich wel eens een macht toekenden, die aan de vrijheid der plaatselijke Kerk tekort deed.

Ook openbaarde zich wel eens de independentistische neiging, die even gevaarlijk is. — Prof. Kuyper wijst op het invoeren van het vrouwenkiesrecht door een Kerkeraad, zonder de beslissing van een Generale Synode af te wachten. —

Maar in zulke independentistische stoutigheden ligt toch voor onze Kerken, althans op dit oogenblik, het gevaar niet. Ze komen slechts sporadisch voor, eigenlijk meer bij de gemeenteleden dan bij degenen, die geroepen zijn om de Kerk te regeeren. En al zal de stuurman aan boord van ons Gereformeerde schip altoos te waken hebben voor beide klippen, het independentisme en de hiërarchie, **het gevaar schuilt minder in de independentische dan in de hiërarchische klip, althans wat onze kerkelijke vergaderingen aangaat.**

Prof. Kuyper wijst er in het vervolg op, (No. 2355) dat het niet zijn doel is een volledige uiteenzetting te geven, hoever naar de beginselen van het Gereformeerde Kerkrecht de bevoegdheid der meerdere vergadering zich uitstrekt en hoe de vrijheid der plaatselijke kerken, ook waar ze als geconfedereerde kerken in één kerkverband leven, moet gehandhaafd worden. Dit onderzoek zou een boekdeel vorderen.

Ook wil hij niet het pleit voeren voor het goed recht der plaatselijke Kerk om het verband met een van boven af opgelegde onwettige organisatie te verbreken of gehoorzaamheid te weigeren aan besturen, die besluiten nemen in strijd met Gods Woord. De argumenten daarvoor zijn afdoende geleverd en opnieuw den strijd aanbinden met de Hervormde broeders hieromtrent ligt niet in Prof. Kuyper's bedoelen.

Evenmin behoeft besproken het beginsel, dat de onderwerping der plaatselijke Kerken aan de besluiten der meerdere vergaderingen haar grens heeft in de gebondenheid aan Gods Woord. In Art. 31 der Kerkenorde wordt uitdrukkelijk gezegd, dat wat in de meerdere vergaderingen besloten is, voor vast en bondig zal gehouden worden tenzij dat het bewezen worde te strijden tegen Gods Woord.

Over die

„gebondenheid aan de besluiten der meerdere vergaderingen"

hooren we dit nog:

Gebondenheid aan de besluiten der meerdere vergaderingen is er; de independentistische opvatting, dat de Classen en Synoden geen kerkelijke macht hebben, dat zij daarom alleen „adviezen" kunnen geven en elke Kerk vrij blijft deze adviezen op te volgen of te verwerpen, wordt door onze Kerkenorde terecht veroordeeld; een geordend kerkelijk leven zou ook niet mogelijk wezen, wanneer de vrijheid der plaatselijke Kerk zóó werd opgevat. Onze Gereformeerde Kerkenorde spreekt daarom uitdrukkelijk van een zeggenschap, dat de Classis heeft over den Kerkeraad, evenals van een zeggenschap der Particuliere Synode over de Classis en van de Generale Synode over de Particuliere Synode (Art. 36). **Dat dit zeggenschap niet berust op een zelfstandige macht, die in deze meerdere vergaderingen kleeft, of haar rechtstreeks van God geschonken is, maar daarop, dat de Kerken vrijwillig dit Kerkverband hebben aangegaan en haren afgevaardigden last en volmacht hebben gegeven om aan de besluiten dezer vergaderingen mede te werken, is natuurlijk volkomen juist;** maar hetgeen in deze meerdere vergaderingen besloten wordt, ook al geschiedt dit door meerderheid van stemmen, is geen advies, niet een raadgeving, maar een besluit, dat door alle Kerken voor vast en bondig gehouden moet worden. Doch de onderwerping aan deze besluiten der meerdere vergaderingen heeft haar onverbiddelijke grens in de gehoorzaamheid en de onderwerping aan Gods Woord.

Dat de grens van de macht der meerdere vergaderingen, ja van alle kerkelijke vergaderingen gelegen is in de gehoorzaamheid aan het Woord Gods en dat wat met dat Woord strijdt de Kerken nooit binden kan, staat voor allen vast. Hierover gaat het geding niet. Het gaat over de vraag:

is de bevoegdheid en de macht der meerdere vergaderingen om besluiten te nemen, behoudens die gebondenheid aan Gods Woord, onbeperkt?

Of wel: is deze macht en bevoegdheid een beperkte, een gelimiteerde. Is dit laatste het geval, dan mag de meerdere vergadering deze macht niet te buiten gaan. Doet ze dit toch, matigt ze zich een macht aan, die haar niet toekomt, dan behoeven de Kerken zich niet daaraan te onderwerpen.

Dit geding nu raakt wat men wel eens de autonomie der plaatselijke Kerk heeft genoemd, maar dat wellicht beter worde omschreven als de vrijheid en zelfstandigheid der plaatselijke Kerk. En hier is het, dat in ons kerkelijk leven wel een gevaar dreigt. Een gevaar, dat den duur zou kunnen leiden tot een hiërarchische heerschappij der meerdere vergaderingen. En daartegen wilden we waarschuwen.

Over den inhoud dezer waarschuwing volgende week.

H. C. V.

PERSSCHOUW

Ter verduidelijking.

Eenige weken geleden citeerden we onder Persschouw een artikel van den heer Ottevanger („Musselsche Kb."), waarin deze bezwaren inbracht tegen een passage uit het „Geref. Jongel. bl." betreffende „luie", „eigenwijze" én „Gereformeerde menschen", die dan elk een bepaalde houding tegenover Kuyper's levenswerk zouden aannemen. De heer O. meende, dat met die tweede groep onder anderen op hen gedoeld zou zijn, die b.v. tegen Kuyper's werk zoo staan als ondergeteekende b.v. Thans schrijven zoowel het „G.J.B.", als ook de heer Algra in „Leeuw. Kb." zelf, dat de geincrimineerde woorden van den heer H. Algra zijn, die zelfs niet eens gedacht heeft aan bestrijding van bepaalde personen of bladen. We verklaren dit oogenblikkelijk van ganscher harte te gelooven. Wat niet weg neemt, dat we de onderscheiding zelve onjuist achten, ook haar bewoordingen; en dat we de zaak pas interessant vonden, toen we opmerkten, dat Prof. Hepp in „Credo" de passage overnam, hetgeen herinnerde aan wat hij elders, en in hetzelfde nummer van zijn blad had opgemerkt over de op Kuyper uitgebrachte critiek. Onze opmerking over het „Jongel.bl." rekende natuurlijk met andere uitlatingen van dit orgaan. Maar gaarne spreken we uit, dat ze op geenerlei uitlating van den heer Algra zich kunnen of willen baseeren. Ook op deze niet, al kon haar zakelijke onjuistheid aan anderen — tot onze spijt — vóór de heer O. schreef — gelegenheid geven, ze in te lijsten in het raam van bekende, door ons bij herhaling gewraakte, suggesties inzake afkapping van den boom van Kuyper, etc. Overigens meenen we nog steeds, dat het „G.J.B.", dat ditmaal op den ketting springt, nog altijd wat goed te maken heeft, ook tegenover Prof. Greijdanus.

Tenslotte: ik betuigde niet mijn instemming met het stuk van den heer O. (ik maakte zelfs reserves), doch verklaarde me met de strekking er van te vereenigen. Dat is wat anders. Ik dacht daarbij niet meer aan den passus zelf, doch aan het er van gemaakte gebruik.

Is dit factiegeest? Ik geloof het niet; het geval legt